

Rättegång i ett brottmål

1. Närvarokontroll

Rättens ordförande kontrollerar att de som kallats till förhandlingen finns på plats och kontrollerar att det inte finns något hinder mot att hålla förhandlingen.

2. Det målet handlar om

Åklagaren läser upp de brott som åklagaren vill att tingsrätten ska döma den tilltalade för och eventuella skadeståndskrav. Om ett målsägandebiträde finns anger denne istället kravet på skadestånd. Den tilltalade eller försvararen får uppges om den tilltalade erkänner eller förnekar brott och i så fall varför.

3. Utredningen i målet

Åklagaren berättar om omständigheterna kring den påstådda gärningen. Ibland gör även försvararen och målsägandebiträdet detta.

- Målsäganden förhörs.
- Den tilltalade förhörs.
- Vittnen hörs.

Förhören inleds vanligen med att den som hörs själv får berätta om händelsen. Därefter ställer åklagaren, och försvararen, frågor. Förhören spelas in med ljud och bild. Vittnen avlägger vittnesed innan de hörs. Den tilltalades personliga förhållanden behandlas.

4. Slut anföranden

Åklagaren, målsägandebiträdet och den tilltalade eller försvararen sammanfattar sina synpunkter, till exempel vad de anser är bevisat och vilken påföljd de anser att den tilltalade bör få.

5. Rättegången avslutas

När rätten överlägger och beslutar dom får endast rättens ledamöter och protokollföraren närvara.

6. Domen

Rätten kan avkunna dom omedelbart efter överläggning eller också kan rätten meddela datum och tid när domen kommer att meddelas.

Att få sin sak prövad i en opartisk domstol är en grundläggande rättighet. Domstolarnas uppgift är att handlägga mål och ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt.

De allmänna domstolarna består av tingsrätter, hovrätter och Högsta domstolen. Här avgörs brottmål, familjerelaterade mål och tvistemål mellan företag eller enskilda personer.

Den här foldern visar och beskriver brottmålsrättegången i tingsrätten.

SVERIGES DOMSTOLAR

www.domstol.se

Rättegång i tingsrätten
- vem är vem?

SVERIGES DOMSTOLAR

Rollerna i tingsrätten vid ett brottmål*

ÅKLAGARE. Åklagaren arbetar på uppdrag av staten. Åklagarens uppgift är att leda förundersökningen, besluta om åtal och föra talan i domstol.

MÅLSÄGANDE. Målsägande är den person som har utsatts för brott.

MÅLSÄGANDEBITRÄDE. En advokat eller jur.kand. som ger stöd och hjälp till målsäganden och tar tillvara hans eller hennes intressen.

VITTNEN. En person som är kallad att höras om omständigheter som en part bedömer är av betydelse i målet.

SAKKUNNIG. Om målet kräver expertkunskaper inom ett område kallar tingsrätten eller parterna in sakkunniga, till exempel läkare eller psykologer.

TOLK. Om parter, vittnen eller andra som ska höras inför rätten inte behärskar svenska eller är allvarligt tal- eller hörselskadade anlitar tingsrätten en tolk.

INSPELNING. Alla förhör i tingsrätten dokumenteras med hjälp av video. Det är bara förhören som spelas in, inte hela rättegången. Videoinspelningen görs för att förhören inte ska behöva göras om i de mål som överklagas till hovrätten. På så sätt behöver målsägande och vittnen oftast bara komma till domstolen en gång.

** Vilka som ingår i rätten och vilka övriga deltagare i rättegången är beror på typ av mål.*

NÄMNDEMÄN. Nämndemännen är inte utbildade jurister, utan har andra yrken. De har nominerats av de politiska partierna. Deras medverkan syftar till att domstolens avgörande ligger i linje med samhällets allmänna rättsuppfattning. Deras uppgift är att tillsammans med juristdomaren tillämpa rättsreglerna i målet. Nämndemännen och juristdomaren har varsin röst när domen ska beslutas.

ORDFÖRANDE. Rättegången leds av en domare som är jurist. Ordföranden ansvarar ensamt för den skriftliga domens utformande.

PROTOKOLLFÖRARE. Protokollföraren är anställd vid tingsrätten och antecknar det som sägs i rättegången.

FÖRSVARARE. Försvare är en person som har till uppgift att ta tillvara den tilltalades rättigheter och företräda honom eller henne vid förhandlingen. I samband med allvarligare brott utser tingsrätten en offentlig försvarare, en advokat.

TILLTALAD. Tilltalad är den person som misstänks för brottet.

ÅHÖRARE. Rättegångar är i regel öppna för allmänheten som kan närvara som åhörare.